

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 9Sžsk/94/2017
Identifikačné číslo spisu: 8016200679
Dátum vydania rozhodnutia: 30.01.2019
Meno a priezvisko: JUDr. Judita Kokolevská
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2019:8016200679.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Judity Kokolevskej a členov senátu JUDr. Viery Nevedelovej a Mgr. Viliama Pohančeniča, v právnej veci žalobkyne Q.. Q. B., trvale bytom Š. Q., Ž. XX, zastúpenej Advokátskou kanceláriou JUDr. Peter Rybár, s. r. o., so sídlom Košice, Kuzmányho 29, proti žalovanému Ústrediu práce, sociálnych vecí a rodiny Bratislava, odbor pomoci v hmotnej núdzi a štátnych sociálnych dávok, so sídlom Bratislava, Špitálska 8, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia a postupu žalovaného zo dňa 15. júla 2016 č. UPS/US1/SSVOPHNSSDD1/SOC/2016/7325/HR, o kasačnej sťažnosti žalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Prešove č. k. 4Sa/15/2016-89 zo 16. marca 2017, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky z r u š u j e rozsudok Krajského súdu v Prešove č. k. 4Sa/15/2016-89 zo 16. marca 2017 a vec mu v r a c i a na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

1. Krajský súd v Prešove rozsudkom č. k. 4Sa/15/2016-89 zo 16.03.2017 zrušil rozhodnutie žalovaného zo dňa 15.07.2016 č. UPS/US1/SSVOPHNSSDD1/SOC/ 2016/7325/HR a vec vrátil žalovanému na ďalšie konanie. Napadnutým rozhodnutím žalovaný zamietol odvolanie žalobkyne a potvrdil rozhodnutie Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Prešov č. PO3/RHNNVaŠSD/SOC/2016/62520-0007 zo dňa 22.04.2016, ktorým prvostupňový orgán nevyhovел žiadosti žalobkyne o rodičovský príspevok pri starostlivosti o maloleté dieťa E. B., a nárok na rodičovský príspevok nepriznal z dôvodu nesplnenia podmienky nároku podľa § 3 ods. písm. a/, § 3 ods. 2 písm. b/ zákona č. 571/2009 Z. z. o rodičovskom príspevku (ďalej len „zákon o rodičovskom príspevku“).

2. Žalobkyňa požiadala prvostupňový správny orgán o posúdenie zdravotného stavu E. B. na účely sociálnych dávok a podala žiadosť o rodičovský príspevok na zabezpečenie riadnej starostlivosti o maloleté dieťa. Podľa posudku č. 2015/89212 zo dňa 12.04.2016 maloleté dieťa nemá dlhodobu nepriaznivý zdravotný stav vyžadujúci osobitnú starostlivosť pre zistené ochorenia zaradené do kapitoly VII. choroby oka a jeho adnexov podľa prílohy č. 2 k zákonu o sociálnom poistení. Podľa tohto posudku zdravotný stav dieťaťa nevyžaduje osobitnú starostlivosť pre jednookosť, lebo stav nie je na úrovni praktickej slepoty. Príčinou tohto stavu bolo zhubné ochorenie, ktoré po operácií, odstránení

očnej gule žiadnu ďalšiu starostlivosť nevyžaduje. Na ľavom oku je fyziologický nález. Následne po vydaní posudku Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Prešov žiadosti žalobkyne nevyhoviel a nárok na rodičovský príspevok jej nepriznal.

3. Žalobkyňa sa proti uvedenému rozhodnutiu odvolala, pričom namietala, že posudkový lekár rozhodol o zdravotnom stave maloletého dieťaťa bez toho, aby si ho predvolal. Nesúhlasila s posudkovým tvrdením, že zhubné ochorenie bolo diagnostikované v počiatočnom štádiu a namietala zaradenie základného ochorenia do kapitoly VII choroby oka a jeho adnexov, pričom podľa jej názoru sa jedná o diagnózu C69, ktorá patrí do kapitoly II. Nádory. Poukázala, že jej maloleté dieťa má odloženú povinnú školskú dochádzku o 1 rok a začalo mať prejavy atopickej dermatitídy po operáciách.

4. Podľa stanoviska k odvolaniu posudkového lekára Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Prešov v zmysle posudkových kritérií sa posudzuje výsledný funkčný stav, teda teraz už posudzované dieťa nádor v pravom oku nemá, má len protézu. Predvolať ho nebol dôvod, lebo jeho zdravotný stav je dokumentovaný v dostatočnej miere a posudkový lekár nemal dôvod pochybovať o odborných nálezoch a o rozpore medzi klinickým stavom a odbornými nálezmi. V odvolacom konaní žalovaný opätovne posúdil zdravotný stav maloletého dieťaťa a podľa posudku č. UPS/US1/SSVOPPKPC/BEZ/2016/7340 zo dňa 29.06.2016 maloleté dieťa nemá dlhodobu nepriaznivý zdravotný stav, vyžadujúci osobitnú starostlivosť.

5. Správny súd sa nestotožnil s argumentáciou posudkového lekára správneho orgánu o nepotrebnosti predvolania mal. E. B. spolu s jeho matkou - žalobkyňou. Z odborných lekárskeho nálezov nie je možné v dostatočnej miere zistiť, akú osobitnú starostlivosť maloleté dieťa s poukazom na jeho osobnostný charakter, samostatnosť, vyspelosť, zručnosť a ďalšie špecifiká dieťaťa vzhľadom na jeho diagnózu potrebuje, čo je možné zistiť z osobného kontaktu, rozhovoru posudkového lekára s dieťaťom a matkou. Žalovaný sa s námietkou žalobkyne ohľadom zaradenia ochorenia maloletého dieťaťa pod diagnózu C69 a jej tvrdenia, že zhubné ochorenie nebolo diagnostikované v počiatočnom štádiu žiadnym spôsobom nevysporiadal. Konštatovanie posudkového lekára, že v zmysle posudkových kritérií sa posudzuje výsledný funkčný stav, teda že posudzované maloleté dieťa nádor v pravom oku už nemá, má len protézu, je podľa názoru správneho súdu nedostatočne odôvodnené. Keďže v prílohe č. 2 k zákonu o sociálnom poistení je osobitná starostlivosť vykladaná demonštratívnym spôsobom, čo je zrejmé z pojmu „najmä“, žalovaný sa mal podrobným spôsobom vysporiadať s týmto pojmom a aplikovať ho na konkrétny prípad maloletého dieťaťa. Samotné odôvodnenie v posudku žalovaného, že dieťa nemá dlhodobu nepriaznivý zdravotný stav nie je dostatočné. S námietkou žalovaného, že žaloba bola podaná oneskorene, sa správny súd nestotožnil. Žalovaný sa v preskúmanom odôvodnení rozhodnutia nevysporiadal ani s ďalším ochorením maloletého dieťaťa, ktorým začal trpieť po operáciách a s odôvodnením, či má alebo nemá toto ochorenie vplyv na osobitnú starostlivosť o dieťa zo strany žalobkyne. Vzhľadom na uvedené skutočnosti krajský súd napadnuté rozhodnutie žalovaného zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

6. Proti predmetnému rozsudku podal kasačnú sťažnosť žalovaný, ktorý uviedol, že posudok o dlhodobu nepriaznivom zdravotnom stave sa vypracúva na základe predložených lekárskeho nálezov bez prítomnosti posudzovaného. Posudkový lekár môže posudzovaného predvolať za účelom posúdenia jeho zdravotného stavu na základe vlastného uváženia. Posudkový lekár prvostupňového ako aj druhostupňového správneho orgánu zhodne konštatovali, že nebol dôvod predvolať posudzovaného, nakoľko podľa doloženej zdravotnej dokumentácie posudkoví lekári nemali pochybnosť o aktuálnom funkčnom stave dieťaťa. Posudkový lekár sa k námietke týkajúcej sa určenia diagnózy C69 vyjadril v odôvodnení posudku o dlhodobu nepriaznivom zdravotnom stave dieťaťa z 29.06.2016, ktorý bol podkladom napadnutého rozhodnutia a v ktorom posudkový lekár uviedol, že dieťa sa pred tromi rokmi podrobilo enukleácií pravého oka pre zhubný nádor, bez nutnosti ďalšej liečby. Posudkový lekár žalovaného v posudku o dlhodobu nepriaznivom zdravotnom stave dieťaťa z 29.06.2016 určil ako záverečnú diagnózu stav po enukleácii pravého oka pre retinoblastóm H53. V kapitole VII prílohy č. 2 k zákonu č. 461/2003 Z. z. je vymedzené, že závažnosť zdravotného postihnutia sa posudzuje na základe

komplexného očné vyšetrenia na oboch očiach po korekcii, či ide o obojstrannú praktickú alebo obojstrannú úplnú slepotu. V prípade iných ochorení oka, prípadne centrálného nervového systému sa posudzuje, či následky sú na úrovni obojstrannej praktickej alebo obojstrannej úplnej slepoty po korekcii. Posudkový lekár v odôvodnení posudku o dlhodobu nepriaznivo zdravotnom stave dieťaťa z 29.06.2016 uviedol, že dieťa je jednooké, druhé oko má zdravé. Pokiaľ ide o záver krajského súdu, že žalovaný sa nevysporiadal s ochorením maloletého, ktorým začal trpieť po operáciách a otázkou, či má toto ochorenie vplyv na osobitnú starostlivosť o dieťa, žalovaný uvádza, že posudkový lekár v odôvodnení posudku o dlhodobu nepriaznivo zdravotnom stave dieťaťa z 29.06.2016 potvrdil, že sekundárna imunodeficiencia je stabilizovaná. Z uvedeného dôvodu žalovaný navrhuje, aby kasačný súd zrušil rozsudok Krajského súdu v Prešove č. k. 4Sa/15/2016-89 zo 16.03.2017 a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

7. Ku kasačnej sťažnosti sa vyjadrila žalobkyňa, ktorá sa stotožňuje s odôvodnením rozsudku krajského súdu a má za to, že na správne a objektívne rozhodnutie o nároku na priznanie rodičovského príspevku žalobkyni bolo nevyhnutné, aby posudkový lekár predvolal maloletého. Je presvedčená, že posudok žalovaného je nesprávny, keďže posudkový lekár zdravotný stav maloletého neposudzoval na základe komplexného očné vyšetrenia. Konštatovanie posudkového lekára, že v zmysel posudkových kritérií sa posudzuje výsledný funkčný stav, teda, že posudzované maloleté dieťa nádor v pravom oku už nemá, má len protézu, nie je dostatočným odôvodnením. Posudkový lekár vydal predmetný posudok bez predvolania dieťaťa a teda opakovane rozhodol o jeho zdravotnom stave bez vyšetrenia dieťaťa. Žalobkyňa tiež považuje za nesprávne tvrdenie, že sekundárna imunodeficiencia na imunomodulačnej liečbe je stabilizovaná. Žalovaná poukazuje na skutočnosť, že maloletý sa musel po enukleácii oka podrobiť ďalším operáciám, ktoré v dôsledku narkózy na ňom zanechali zdravotné problémy, čím je jeho imunita podstatne oslabená. Vzhľadom k imunodeficientnému stavu dieťaťa je opakovane nutnosť imunomodulačnej intervencie. Žalobkyňa poukazuje na lekársku správu - Potvrdenie alergoimunologického centra Prešov z 02.05.2016. Vzhľadom na uvedené žalobkyňa navrhuje, aby kasačný súd potvrdil rozsudok krajského súdu.

8. Podľa § 1 ods. 2 zákona č. 571/2009 Z. z. o rodičovskom príspevku (zákon o rodičovskom príspevku), rodičovský príspevok je štátna sociálna dávka, ktorou štát prispieva oprávnenej osobe na zabezpečenie riadnej starostlivosti o dieťa.

9. Podľa § 3 ods. 1 písm. a/ zákona o rodičovskom príspevku, oprávnená osoba má nárok na rodičovský príspevok, ak zabezpečuje riadnu starostlivosť o dieťa.

10. Podľa § 3 ods. 2 písm. b/ zákona o rodičovskom príspevku, dieťaťom podľa ods. 1 písm. a/ je dieťa do šiestich rokov veku, ktoré má dlhodobu nepriaznivý zdravotný stav.

11. Podľa § 5 ods. 1 zákona č. 600/2003 Z. z. o prídavku na dieťa ďalej len „zákon o prídavku na dieťa“), dlhodobu nepriaznivý zdravotný stav dieťaťa je choroba a stav uvedené v prílohe osobitného predpisu, ktoré podľa poznatkov lekárskej vedy trvajú viac ako dvanásť po sebe nasledujúcich kalendárnych mesiacov alebo je predpoklad, že budú trvať viac ako dvanásť po sebe nasledujúcich kalendárnych mesiacov, a vyžadujú osobitnú starostlivosť podľa tejto prílohy.

12. Podľa § 5 ods. 2 zákona o prídavku na dieťa, dlhodobu nepriaznivý zdravotný stav dieťaťa je aj choroba a stav vyžadujúce osobitnú starostlivosť podľa odseku 1, ak choroba a stav vylučujú schopnosť sústavne sa pripravovať na povolanie a vykonávať zárobkovú činnosť.

13. Podľa kapitoly VII prílohy č. II k zákonu č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení, na ktorú odkazuje § 5 ods. 1 zákona o prídavku na dieťa.

H53 - H54 Poruchy videnia a slepota.

Závažnosť zdravotného postihnutia sa posudzuje na základe komplexného očné vyšetrenia na oboch očiach po korekcii, či ide o obojstrannú praktickú alebo obojstrannú úplnú slepotu. V prípade iných

ochorenia oka, prípadne centrálného nervového systému sa posudzuje, či následky sú na úrovni obojstrannej praktickej alebo obojstrannej úplnej slepoty po korekcii.

Osobitná starostlivosť

Zdravotný stav vyžaduje osobitnú starostlivosť, najmä sprevádzanie v neznámom prostredí, prevenciu úrazov, pomoc pri komunikácii, sprevádzanie do špecializovaných zdravotníckych zariadení, pomoc pri čítaní, písaní špeciálnym písmom pre nevidiacich, pomoc pri výučbe, zaškolenie v špecializovaných zariadeniach pre nevidiacich a slabozrakých.

14. Podľa § 8 ods. 7 zákona o rodičovskom príspevku, na konanie o rodičovskom príspevku sa vzťahuje všeobecný predpis o správnom konaní 27) okrem § 18 ods. 3, § 33 ods. 2, § 60, § 61 až 68 všeobecného predpisu o správnom konaní, ak tento zákon neustanovuje inak.

15. Podľa § 32 zákona č. 71/1967 Zb. Správny poriadok

(1) Správny orgán je povinný zistiť presne a úplne skutočný stav veci a za tým účelom si obstaráť potrebné podklady pre rozhodnutie. Pritom nie je viazaný len návrhmi účastníkov konania.

(2) Podkladom pre rozhodnutie sú najmä podania, návrhy a vyjadrenia účastníkov konania, dôkazy, čestné vyhlásenia, ako aj skutočnosti všeobecne známe alebo známe správne orgánu z jeho úradnej činnosti. Rozsah a spôsob zisťovania podkladov pre rozhodnutie určuje správny orgán. Údaje z informačných systémov verejnej správy a výpisy z nich, okrem údajov a výpisov z registra trestov, sa považujú za všeobecne známe skutočnosti a sú použiteľné na právne účely. Tieto údaje nemusí účastník konania a zúčastnená osoba správne orgánu preukazovať dokladmi. Doklady vydané správnym orgánom a obsah vlastných evidencií správneho orgánu sa považujú za skutočnosti známe správne orgánu z úradnej činnosti, ktoré nemusia účastník konania a zúčastnená osoba správne orgánu dokladovať.

(3) Na žiadosť správneho orgánu sú štátne orgány, orgány územnej samosprávy, fyzické osoby a právnické osoby povinné oznámiť skutočnosti, ktoré majú význam pre konanie a rozhodnutie.

16. Podľa § 34 Správneho poriadku

(1) Na dokazovanie možno použiť všetky prostriedky, ktorými možno zistiť a objasniť skutočný stav veci a ktoré sú v súlade s právnymi predpismi.

(2) Dôkazmi sú najmä výsluch svedkov, znalecké posudky, listiny a ohliadka.

(3) Účastník konania je povinný navrhnuť na podporu svojich tvrdení dôkazy, ktoré sú mu známe.

(4) Vykonávanie dôkazov patrí správne orgánu.

(5) Správny orgán hodnotí dôkazy podľa svojej úvahy, a to každý dôkaz jednotlivo a všetky dôkazy v ich vzájomnej súvislosti.

(6) Skutočnosti všeobecne známe alebo známe správne orgánu z úradnej činnosti netreba dokazovať.

17. Krajský súd dospel k právnemu záveru o nepreskúmateľnosti napadnutého rozhodnutia žalovaného tvrdiac, že bolo potrebné predvolať maloleté dieťa s matkou - žalobkyňou z dôvodu zistenia osobitnej starostlivosti, ktorú maloletý vyžaduje. Tiež bolo dôvodom zrušenia rozhodnutia žalovaného nevysporiadania sa s námietkou žalobkyne týkajúcej sa zaradenia ochorenia maloletého dieťaťa pod diagnózu H53, resp. C69.

18. Pre dostatočné zistenie skutkového stavu bolo podľa rozsudku krajského súdu nevyhnutné, aby posudkový lekár predvolal maloleté dieťa spoločne s jeho matkou. Takýmto postupom mala byť zistená osobitná starostlivosť, ktorú vyžaduje zdravotný stav maloletého dieťaťa E. B.. Kasačný súd sa však s týmto právnym názorom nestotožnil.

19. Rodičovský príspevok je štátna sociálna dávka, určená oprávnenej osobe na zabezpečenie riadnej starostlivosti o dieťa do šiestich rokov veku, v prípade, ak má dieťa dlhodobu nepriaznivý zdravotný stav. Za dlhodobu nepriaznivý zdravotný stav sa považuje zdravotný stav dieťaťa pri naplnení troch kumulatívnych predpokladov, a to: 1. choroba alebo stav je uvedený v prílohe č. II k zákonu č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení, 2. čas trvania choroby alebo stavu je dlhší ako 12 mesiacov a 3.

choroba alebo stav vyžadujú osobitnú starostlivosť. Osobitná starostlivosť je síce v prílohe č. II k zákonu č. 461/2003 Z. z. vymedzená demonštratívne, t. j. dieťaťu, ktoré má dlhodobo nepriaznivý zdravotný stav môže byť poskytovaná aj iná osobitná starostlivosť, ako je uvedené v prílohe č. II k zákonu č. 461/2003 Z. z., avšak táto osobitná starostlivosť sa vždy viaže ku konkrétnemu stavu alebo chorobe, v prílohe vymedzenej. Maloletý E. B. bol posudzovaný pre poruchy videnia podľa kapitoly VII prílohy č. II k zákonu č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení. Ako vyplynulo z lekárskeho posudku z 12.04.2016 a 29.06.2016, dieťa je jednooké, po enukleácii pravého oka, druhé oko má zdravé. Kapitola VII prílohy č. II k zákonu č. 461/2003 Z. z. však predpokladá obojstrannú praktickú alebo obojstrannú úplnú slepotu. V prípade iných ochorení oka, prípadne centrálného nervového systému sa posudzuje, či následky sú na úrovni obojstrannej praktickej alebo obojstrannej úplnej slepoty po korekcii. Iba takýto stav možno uznať za dlhodobo nepriaznivý zdravotný stav, vyžadujúci si osobitnú starostlivosť podľa § 5 ods. 1 zákona č. 600/2003 Z. z. o prídavku na dieťa. U maloletého E. B. nebola zistená obojstranná praktická slepota, obojstranná úplná slepota ani stav, ktorý by bol na úrovni obojstrannej úplnej slepoty po korekcii. Maloletý je jednooký, druhé oko má zdravé. Zákon však predpokladá pri nepriaznivom zdravotnom stave obojstrannú slepotu, čo nie je prípad maloletého E. B., tento tak nespĺňa prvý predpoklad, t. j. netrpí chorobou alebo stavom uvedeným v prílohe č. II k zákonu č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení.

20. Pokiaľ ide o námietku zaradenia ochorenia syna žalobkyne pod diagnózu H 53, nie C69, kasačný súd uvádza, že z posudkov o dlhodobo nepriaznivom zdravotnom stave dieťaťa z 12.04.2016 a 29.06.2016 ako ani z lekárskeho nálezov, ktoré sú súčasťou administratívneho spisu nevyplýva, že by maloleté dieťa v posudzovanom období trpelo zhubným nádorom rohovky, naopak z nich vyplýva, že po odstránení očnej gule žiadnu ďalšiu onkologickú starostlivosť nevyžaduje. Pokiaľ posudkový lekár v odôvodnení posudku o dlhodobo nepriaznivom zdravotnom stave dieťaťa z 29.06.2016, ktorý bol podkladom napadnutého rozhodnutia uviedol, že dieťa sa pred tromi rokmi podrobilo enukleácii pravého oka pre zhubný nádor, bez nutnosti ďalšej liečby, ide o vyjadrenie síce stručné, avšak jasné a zrozumiteľné. Na tomto mieste poukazuje kasačný súd na skutočnosť, že konanie o rodičovskom príspevku sa vzťahuje správny poriadok, vrátane jeho § 34 ods. 3, a teda povinnosti účastníka konania predložiť dôkazy pre svoje tvrdenie. Žalobkyňa však nepredložila lekárskeho nález, z ktorého by vyplynulo, že mal. E. B. trpí i po enukleácii pravého oka zhubným nádorom rohovky, naopak, z predložených lekárskeho nálezov vyplýva diagnóza stav po enukleácii pravého oka H53.

21. Posudkový lekár v odôvodnení posudku o dlhodobo nepriaznivom zdravotnom stave dieťaťa z 29.06.2016 tiež uviedol, že sekundárna imunodeficiencia je stabilizovaná.

22. Z toho dôvodu dospel kasačný súd k záveru, že kasačná sťažnosť je v prejednávanej veci dôvodná a zrušil rozsudok Krajského súdu v Prešove č. k. 4Sa/15/2016-89 zo 16.03.2017 a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

23. V ďalšom konaní bude úlohou krajského súdu postupovať v intenciách názoru najvyššieho súdu, vec opätovne prejednať a rozhodnúť.

24. O nároku na náhradu trov kasačného konania rozhodne Krajský súd v Prešove.

25. Tento rozsudok bol prijatý pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku n i e j e prípustný opravný prostriedok.